

ninger. Det må i denne forbindelse fremhæves, at den hollandske kommune er meget frit stillet med hensyn til investeringer til industrielle formål. Det normale er, at kommunen erhverver og byggemodner industriarealerne, og udlæggelse af et industriareal på 60 ha er ikke ualmindeligt for en mindre kommune i udviklingsområderne.

Når en kommune er kommet i kontakt med en industrimand, er det sædvanligt, at kommunen opfører den til formålet fornødne bygning. (Undertiden har man dog standardbygninger „på lager“). Kommunen har normalt standardtegnninger liggende, således at der kun behøver at gå 3 måneder fra afslutningen af aftalen om opførelsen af en fabriksbygning til produktionens begyndelse.

Bygningen kan stilles til rådighed for industriherren på følgende 3 måder:

1. *Ved salg.* I dette tilfælde ydes af visse kommuner lån til industriherren udgørende 85 pct. af udgifterne ved opførelse af fabriken med installationer (dog aldrig maskiner etc.) med fradrag af det, der opnås i stats-tilskud. Lånet afdrages over 25 år og forrentes med en rente svarende til den rente, kommunen skal betale for optagne lån, for tiden $4\frac{1}{2}$ pct.

2. *Leje—køb.* I dette tilfælde overgår ejendomsretten ikke til lejeren med det samme, men der beregnes årlig leje svarende til forrentning af kommunens indestående i bygningen og amortisation af kapitalen over 50 år. Lejemålet afsluttes normalt for perioder af 10 år ad gangen, men lejeren er frit stillet med hensyn til at købe fabriken på et hvilket som helst tidspunkt, således at købesummen fastsættes til kommunens bogførte udgifter med fradrag af det beløb, der under lejetiden er amortiseret gennem de årlige lejebetaling. Den årlige leje udgør ca. $6\frac{1}{2}$ pct. af kommunens byggeomkostninger eller ca. 6-7 fl. pr. m². Kontrakten indebærer, at lejeren uden vederlag bliver ejer af bygningen efter 50 års forløb.

I tilfælde af køb inden for lejeperioden ydes der af kommunen de samme lån som ved umiddelbare køb.

3. *Ved ren leje,* hvor der betales en leje fastsat under hensyn til kommunens udgifter.

Efter de foreliggende oplysninger er salg

eller lejekøb og navnlig lejekøb det almindelige, hvorimod ren udlejning normalt ikke længere anvendes af kommunerne. Kommunerne skaffer sig de fornødne grundarealer gennem køb, *ekspropriationshjemmel* foreligger imidlertid, hvilket formentlig influerer på de priser, kommunen må betale for grundkøbene.

Det er et bemærkelsesværdigt træk hos kommunerne i egnsudviklingsområderne, at boligbyggeri normalt foretages af kommunerne, der således står som ejere af de pågældende boliger. I visse tilfælde opføres boligerne med tilskud af de interesserede industridrivende, der derved opnår en vis ret til at besætte lejemålene.

Samtlige de kommuner påhvilede opgaver stiller ret store krav til kommunernes økonomi. Imidlertid foreligger der i Holland en kommunalbank, der kan finansiere kommunernes investeringer i grund og bygninger på rimelige vilkår. Hertil kommer, at ca. 85 pct. af de hollandske skatter udskrives som statskatter, hvoraf et beløb tilgår kommunerne. Ved fordeling af dette beløb er kommunerne inddelt i kategorier, således at de vanskeligst stillede kommuner i egnsudviklingsområderne får en større tildeling end andre kommuner af tilsvarende størrelse. Dette betyder en væsentlig favorisering af de pågældende kommuner og muliggør de meget betydelige investeringer, som kommunerne foretager for at tiltrække nye industrier.

Den hollandske egnsudvikling har i de forløbne år kunnet opvise bemærkelsesværdige resultater, og dette står formentlig i forbindelse med, at egnsudviklingen i Holland er en sag, der støttes fra alle sider.

I den nuværende regering, der i væsentlig grad domineres af de katolske partier, arbejdes der således med planer om en yderligere udbygning af egnsudviklingsbestræbelserne, der vil stille meget store finansielle krav, og fra oppositionens side (det socialdemokratiske parti) foreligger der fuld tilslutning til disse planer, der dog ikke anses for vidtgående nok.

Også af industrisammenslutningerne, med hvilke drøftelser er ført under den stedfundne rejse, sluttet der fuldt og helt op omkring egnsudviklingstanken, idet man finder det naturligt at støtte bestræbelserne,